Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN EN ARMOEDEBESTRIJDING, CULTUUR EN GELIJKE KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Oproep erkenning Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Het Steunpunt WVG moet de beleidsvoorbereiding ondersteunen door het uitvoeren van onderzoekswerk dat gericht is op problemen die relevant zijn voor het beleid.

Beleidsrelevant onderzoek is wetenschappelijk onderzoek dat de beleidscyclus voedt en ondersteunend kan zijn zowel naar visievorming, uitvoering, monitoring en evaluatie van het beleid (definitie). Het is dus niet beperkt tot de louter beleidsvoorbereidende fase in strikte zin.

Een steunpunt moet dan ook het beleid kunnen ondersteunen met een (midden)lange termijnvisie en moet flexibel kunnen inspelen op feiten in de actualiteit, via extra onderzoeken van kortere duur die in de loop van de erkenningsperiode kunnen besteld worden tegen extra financiering.

Aan de Vlaamse Regering wordt goedkeuring gevraagd voor de oproep van een nieuw Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG voor de periode 1 oktober 2026 tot 30 september 2031.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Deze beslissing bevestigt het engagement uit de beleidsnota 2024-2029 nl.

We onderbouwen het beleid met wetenschappelijk onderzoek en ondersteunen de beleidsuitvoering met gerichte en gestroomlijnde praktijkondersteuning. We voeren een op evidentie gestoeld welzijns-en gezondheidszorgbeleid uit dat toekomstbestendig is. Wetenschappelijk onderzoek en advies zijn daarbij cruciaal. We baseren ons hiervoor op bevindingen van nationaal en internationaal wetenschappelijk onderzoek en werken hiervoor onder meer samen met het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG).

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het regelgevend kader voor het Programma Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek blijft ook nu van toepassing. We verwijzen hierbij naar het decreet van 30 april 2009 betreffende de

organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, en meer in het bijzonder naar de artikelen 2, 19°, en 63/13, en het besluit van de Vlaamse Regering van 15 september 2006 betreffende de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek. Artikel 1 van voormeld besluit definieert een steunpunt als "*een entiteit in de schoot van één of meer initiërende universiteiten of hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap*" met als opdracht "*het verzamelen, analyseren en ontsluiten van beleidsrelevante gegevens, het uitvoeren van beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek en het verlenen van wetenschappelijke dienstverlening*".

Binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin blijft er nood aan een wetenschappelijke ondersteuning van het beleid. In het licht hiervan en vermits de erkenningstermijn van het huidige steunpunt, zoals bepaald in de beheersovereenkomst, loopt tot 30 september 2026, wordt voor rekening van de beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een nieuwe oproep gelanceerd tot het indienen van voorstellen tot erkenning en financiering van een Steunpunt WVG voor de periode 1 oktober 2026 – 30 september 2031.

Het advies van de Inspectie van Financiën is gegeven op 18 december 2025 (RD/2025005254).
De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord gegeven op 3 maart 2026 (BISBA 2025005254).

2. INHOUD

A. DOELSTELLINGEN

Er werden 3 grote onderzoekslijnen voor het beleidsdomein bepaald door het overlegplatform Wetenschappelijk Onderzoek:

Onderzoekslijn 1 Geïntegreerde zorg en ondersteuning
Onderzoekslijn 2: Armoede, sociale ongelijkheden en inclusie
Onderzoekslijn 3: Kwaliteit (in brede zin) van zorg en ondersteuning

Per onderzoekslijn zullen concrete onderzoeken gedefinieerd worden die zich spreiden over de hele duurtijd van de erkenning. Het geheel van deze onderzoeken vormt het werkjaarplan dat telkens loopt van 1/10/X t.e.m. 30/9/X+1.
Voor het 1e werkjaar dat start op 1 oktober 2026 en loopt tot 30 september 2027, zullen de onderzoeken bepaald worden in de loop van het voorjaar 2026.

Ieder onderzoek zal aangestuurd worden door een stuurgroep, voorgezeten door een collega uit het beleidsdomein. Deze stuurgroep wordt samengesteld door de administratie die het onderzoek opvolgt, in overleg met de andere entiteiten van het beleidsdomein.

B. ERKENNING EN FINANCIERING VAN EEN STEUNPUNT

Het voormeld reglementair kader bepaalt dat met het oog op de voortzetting van een steunpunt de Vlaamse Regering vijfjaarlijks thema's vastlegt die in aanmerking komen voor erkenning en financiering als steunpunt. Op basis van die thema's wordt dan een nieuwe oproep gepubliceerd voor het indienen van kandidaatstellingen. De voorliggende nota aan de Vlaamse Regering betreft de oproep tot erkenning en financiering van een Steunpunt voor het thema welzijn, volksgezondheid en gezin en kadert zowel binnen de contouren van de conceptnota aan de Vlaamse Regering d.d. 3 juli 2015 (cf. responsabilisering van de beleidsdomeinen) als binnen de hierboven aangegeven en bestaande regelgeving voor de steunpunten.

Het steunpunt zal instaan voor de uitvoering van onderzoeksbehoeften van de beleidsvelden welzijn, volksgezondheid en gezin. De onderzoekslijnen beschrijven op grote thematische lijnen de onderzoeken die tijdens de periode 2026-2031 verder worden uitgediept in werkjaarplannen.

Het steunpunt zal jaarlijks, rekening houdend met het beschikbare budget, een werkjaarplan voorstellen aan de administratie, dat gebaseerd is op de projectfiche en na advies door het Overlegplatform Wetenschappelijk Onderzoek (OPWO), moet worden goedgekeurd door de functioneel aansturende minister. Daartoe wordt het werkjaarplan voorgelegd aan de Beleidsraad WVG. Daarnaast kunnen aan het steunpunt extra onderzoeksopdrachten voor verdere uitdieping, verzameling, ontsluiting van informatie, valorisatie van resultaten, … worden gevraagd met bijhorende financiering. Alle onderzoeken worden toegekend via een besluit van de Vlaamse Regering.

C. VOORGESTELDE WERKWIJZE EN PLANNING VOOR DE ERKENNING

In uitvoering van de conceptnota beleidsrelevant onderzoek wordt de oproep, selectie- en erkenningsprocedure door de minister bevoegd voor Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen en de bevoegde entiteit georganiseerd. In afwijking van het besluit van 15 september 2006, worden de kandidaten, net zoals bij de vorige oproep, beoordeeld door het Overlegplatform Wetenschappelijk Onderzoek (OPWO), een werkgroep met experten inzake wetenschappelijk onderzoek uit alle entiteiten van het beleidsdomein WVG. De inhoud van de oproep betreft voornamelijk onderzoek die specifiek is voor de Vlaamse context. Daarom is een beoordeling door externe experten niet aangewezen. Binnen het beleidsdomein is er immers genoeg expertise aanwezig via dit Overlegplatform Wetenschappelijk Onderzoek.

De minister bevoegd voor Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen geeft aan het departement Zorg de opdracht om advies uit te brengen over de ontvankelijkheid van de aanvragen en vraagt aan het bovenvermelde Overlegplatform Wetenschappelijk Onderzoek om de inschrijvers te toetsen aan de diverse selectiecriteria. De toetsing aan de selectiecriteria gebeurt aan de hand van de schaal “onvoldoende, voldoende, goed en zeer goed”.

Het oproepdocument

De krijtlijnen van (de oproep en) het nieuwe Steunpunt WVG zijn uiteengezet in het oproepdocument in bijlage. Het in het kader van de voorgestelde oproep geselecteerde steunpunt wordt erkend voor een periode van vijf jaar. Het oproepdocument is gebaseerd op de erkenningsprocedure die is opgenomen in het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid en het besluit van de Vlaamse Regering van 15 september 2006 betreffende de Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek.

De modelbeheersovereenkomst

Het betreft hier een model van beheersovereenkomst, geïnspireerd op de versie die bij het vorige steunpunt 2021-2026 gebruikt werd, en licht werd aangepast op basis van de (beleids)evaluatie en de eigen ervaringen en noden van het beleidsdomein.

Bepalen van het jaarplan

Ieder jaar krijgt het SWVG een onderzoeksplan voor het komende werkjaar. Daarin wordt vermeld hoe de vaste werkingsmiddelen verdeeld worden over de diverse onderzoeken. Er kan ook extra onderzoek via extra financiering gevraagd worden. Dit alles wordt uitgewerkt in een werkjaarplan dat voorgelegd wordt aan het OPWO en aan de Beleidsraad. Vervolgens volgt dit document de begrotings- en administratieve controles. Finaal wordt dit goedgekeurd door een besluit van de Vlaamse Regering.

//

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Vanuit het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zullen we instaan voor de financiering van het steunpunt. Deze financiering is ingeschreven in de begroting op begrotingsartikel GB0-1GCF2BA-WT, basisallocatie GB0 1GC054 van het departement Zorg, voor 606.000 euro/jaar.

Voor zover er binnen de jaarlijkse begroting middelen opgenomen zijn, zal er dus een budget van 606.000 euro per werkjaar voorzien worden. Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd volgens de regels opgenomen in de beheersovereenkomst. Door het opnemen van de voorwaardelijkheidsregel in de nieuwe overeenkomst valt de nood voor een volledige vastlegging in het eerste jaar weg en kan dit jaarlijks vastgelegd worden.

Naast deze jaarlijkse financiering is er tevens een mogelijkheid voorzien om extra onderzoek met extra middelen te bestellen.

De subsidiëring via de vaste werkingsmiddelen én via extra financiering is bestemd voor de tewerkstelling van de onderzoekers en de werkingskosten van het onderzoek. Er is geen dubbele subsidiëring met de basisfinanciering van de onderzoeksinstellingen door het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Zo is de kost van de promotoren van de steunpuntonderzoeken reeds gefinancierd en wordt dit niet in rekening gebracht bij de afrekening van de subsidies.

Bovendien worden de toegekende middelen gerapporteerd in het jaarverslag. Iedere uitgave dient verantwoord te worden. Indien de middelen niet verantwoord kunnen worden, of niet aangewend werden, zullen deze verrekend worden bij de uitbetaling van het saldo.

Het gunstig advies, met voorwaarden van de Inspectie van Financiën werd verleend op 18 december 2025.

De aanpassingen naar aanleiding van de voorwaarden die de Inspecteur van Financiën gaf zijn:

- Een verduidelijking van de delegatie van de minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen.
    - De delegatie aan de minister betrof enkel de erkenning van het nieuwe Steunpunt WVG. Er werd beslist de erkenning van het steunpunt WVG voor te leggen aan de Vlaamse Regering.
- In de beheersovereenkomst wordt opgenomen dat het percentage van de subsidie dat aan de indirecte werkingskosten van het SWVG toegekend wordt, zal onderhandeld worden bij de toekenning. Dit mag in elk geval niet meer dan 10% van het budget zijn.
- Daarnaast zal er gewaakt worden over de verhouding vaste werkingsmiddelen tegenover extra financiering. Alle onderzoeksprojecten worden steeds aan de Beleidsraad en aan de Inspecteur van Financiën voorgelegd. De manier hoe men tot een opdracht voor het SWVG komt, wordt in het kader van de beleidsevaluatie ook in kaart gebracht.

Het begrotingsakkoord met voorwaarden werd verleend op 3 maart 2026, de opgelegde voorwaarden zijn:

- De indexatie van de subsidie zoals opgenomen in de beheersovereenkomst, de beperkingen van de indexatie volgt zoals opgenomen het programmadecreet van de begrotingsopmaak en -aanpassing 2025;
- De mogelijkheid tot het opbouwen van reserves beperkt wordt tot 20% per jaar en mag nooit meer dan 50% van de jaarlijkse subsidie bedragen, conform artikel 72 van het BVCO;
- De reserves mogen enkel gebruikt worden voor werkingskosten die vastgesteld worden in de beheersovereenkomst;

- De financiering van adhoc onderzoeken in het kader van de beheersovereenkomst mag in totaal niet meer bedragen dan 50% (1.515.000 euro) van de totale maximale subsidie (3.030.000 euro) van de gehele beheersovereenkomst, waarbij steeds alle adhoc onderzoeken worden voorgelegd aan IF én de Vlaamse Regering.

B. ESR-TOETS

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de ESR-regeling.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor bestuurszaken niet vereist is.

De tewerkstelling van het personeel in het kader van Steunpunt WVG ressorteert niet onder personeelsbestand van de Vlaamse Gemeenschap.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact op de lokale en provinciale besturen.

E. BRUSSELTOETS

Dit dossier voor de Vlaamse Regering is getoetst aan de criteria voor de Brusseltoets en behoeft geen specifieke aandacht of gediversifieerde aanpak.

4. VERDER TRAJECT

Indicatieve timing:

- Publicatie van de oproep: streefdatum; 16 maart 2026
- Einddatum voor het indienen van voorstellen: 4 mei 2026
- Conclusies wetenschappelijke en beleidsrelevante beoordeling: 18 mei 2026
- Principiële beslissing van de Vlaamse Regering over de voorgestelde erkenning als steunpunt: streefdatum 6 juli 2026
- Opstellen en ondertekenen van de beheersovereenkomst (bestuurlijk luik) 15 juli 2026
- Mededeling van de beheersovereenkomst op de Vlaamse Regering 15 september 2026
- Bepalen van het werkjaarplan via het voorleggen aan de Vlaamse Regering: streefdatum 15 september 2026
- Start van het nieuwe steunpunt: streefdatum 1 oktober 2026

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- haar goedkeuring te hechten aan de oproep voor een nieuw steunpunt WVG, aan de voorgestelde financiering van dit steunpunt en het als bijlage toegevoegde oproepdocument met het oog op de publicatie van de oproep;

- haar goedkeuring te hechten aan de modelbeheersovereenkomst;

- de minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten met de onderhandeling en ondertekening van de beheersovereenkomst van het steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en deze als mededeling te agenderen op de Vlaamse Regering;

- dat de beoordeling en selectie van de ingediende voorstellen door het Overlegplatform Wetenschappelijk Onderzoek gebeurt;

- de minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te belasten met de uitvoering van deze beslissing.

Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen

Caroline GENNEZ